

Behovsanalys 2025

Styrelsen fattade under 2024 beslut om att en årlig analys av behov och målgrupper ska genomföras. Syftet med 2025 års behovsanalys är att tillsammans undersöka vilka uppgifter förbundet behöver för att kunna göra prioriteringar.

Frågor vi ställer oss är bland att:

Hur det ser ut i våra kommuner? Var finns uppgifter som beskriver omfattningen av långvarigt utanförskap? Vilka målgrupper kan vi identifiera och vilka insatser bör förbundet finansiera?

En sammanställning görs här med uppgifter ur den offentliga statistiken för respektive kommun samtidigt som en del av uppgifterna också jämförs mellan kommuner på länsnivå och för riket. På detta sätt får vi en bild av hur det ser ut i respektive kommun och samtidigt ett försök att få en överblick av statistik som rör de individer som är i behov av samordnade insatser för att nå egen försörjning i förbundets tre kommuner.

Innehåll

1

Bakgrund	3
Personer i behov av rehabiliteringsinsatser från flera aktörer	3
Samordningsförbundets uppdrag	4
Målgrupper för finansierade individinsatser	4
Målgrupper för finansierade strukturövergripande insatser	4
Erfarenheter från 2024 års arbete	4
Individinsatsen	4
Strukturövergripande insatser.....	5
Offentlig försörjning nationellt och regionalt	5
Helårsekvivalenter	5
Nationellt perspektiv	6
Värmland.....	6
Risker för långvarigt utanförskap	7
Arbetslöshet	7
Utrikesfödda.....	7
Sjukpenningtalen	8
Hälsa utifrån kommunindex	9
Utbildning.....	9
Funktionsnedsättning	10
Socioekonomiska förutsättningar	10
Kommunperspektiv	11
Forshaga.....	11
Hagfors	13
Munkfors	14
Reflektioner och frågeställningar	15
Unga som varken arbetar eller studerar.....	15
Ungas inträde i arbetslivet kan vara skört	16
Vägen till arbetsgivarna	16
Våld i nära relationer	17
Summering.....	17
Bilaga Förklaringar av begrepp	18

Bakgrund

Klarälvdalens Samordningsförbund har i sin verksamhetsplan ett delmål om att utveckla metoder, arbetssätt och insatser utifrån faktabaserad analys. I verksamhetsplanen framgår även att förbundets prioriteringar ska utgå från underlag ur den offentliga statistiken. Under 2025 utarbetar därför beredningsgruppen arbetsformer för en årlig analys av målgrupperna för samordnad rehabilitering. Det här är ett första försök att samla uppgifter ur den offentliga statistiken, forskning och annan kunskap för att underlätta förbundets prioriteringar och val av insatser.

Behovsanalysen är ett verktyg för att få en bild av var behovet finns av samordnade rehabiliteringsinsatser och hur de olika förutsättningarna ser ut i förbundets kommuner i jämförelse med riket och kommunerna i övriga Värmlands län. Genom att revidera analysen en gång per år, och att även utveckla den tillsammans i beredningsgruppen kan underlaget utvecklas.

Alla statistikuppgifter är hämtade från officiell statistik. Vissa statistikuppgifter är sedan bearbetade för att tydliggöra jämförelser.

Personer i behov av rehabiliteringsinsatser från flera aktörer

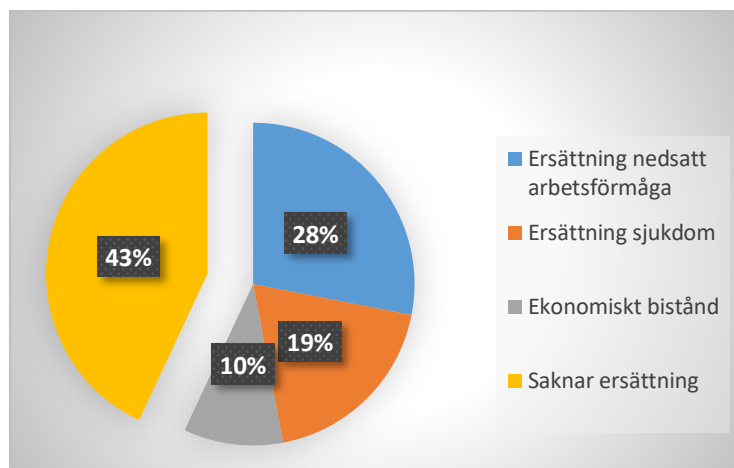
Antalet personer i behov av samordnad rehabilitering för att nå egen försörjning är svår att mäta och får ofta baseras på uppskattningar. I förarbeten till lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser uppskattades att cirka fem procent av den arbetsföra befolkningen, 20 - 64 år rymdes inom målgruppen. För Forshaga, Hagfors och Munkfors skulle antalet uppskattas till 675 personer.

163 personer utan arbete i två år eller mer. 465 hushåll i behov av ekonomiskt bistånd.

Drygt 26 700 invånare i förbundets tre kommuner, varav knappt 13 492 i arbetsför ålder. Cirka 675 personer är i behov av samordnade insatser.

En del av de personer som kan vara i behov av samordnat stöd för att nå egen försörjning uppbär sjukpenning, sjuk- eller aktivitetsersättning eller ekonomiskt bistånd. Men det finns även individer som vare sig uppbär någon offentlig försörjning eller får inkomster från arbete. Det är en heterogen grupp som kan försörjas av annan, såsom föräldrar eller partner. Men det kan även vara personer som begår brott för att tillgodose sin försörjning. Det saknas kunskaper runt denna grupp, som är relativt stor. I nedanstående tabell framgår fördelningen mellan dessa grupper i förbundets tre kommuner.

Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus, januari 2025, SCB

Samordningsförbundets uppdrag

Klarälvdalens Samordningsförbund är en samverkansform för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Värmland, Forshaga, Hagfors och Munkfors kommuner. Genom förbundet förvaltas en gemensam budget.

Målet är effektiv användning av samhällets resurser och lokala behov avgör vad som behövs för att fler personer ska få, behålla eller förbättra sin förmåga att förvärvsarbeta. Det mesta som bekostas är direkta aktiviteter till de personer som inte är i arbete, och därutöver sker en del insatser som indirekt underlättar människors väg mot arbete.

Samordningsförbundet ska inte finansiera någon parts ordinarie uppdrag. De insatser förbundet finansierar ska förbereda individer som har behov av ett samordnat stöd. Det är parternas behov som ska styra vilka insatser som förbundet finansierar, förutsatt att aktuella behov ryms inom ramen för uppdraget.

Målgrupper för finansierade individinsatser

Samordningsförbundets målgrupp är individer i arbetsför ålder, 16-64 år, som är i behov av en samordnad rehabilitering för att nå egen försörjning. Individerna står långt ifrån en egen försörjning på grund av fler utmaningar än bara arbetslöshet där psykisk och fysisk ohälsa ofta är hinder, tillsammans med en komplicerad social situation och ringa eller obefintlig arbetslivserfarenhet.

Dessa individer har behov av stöd inom flera delar för att komma vidare. Ofta har individerna kontakt med och stöd från flera av förbundets parter och har inte så sällan offentlig försörjning under lång tid. Det handlar främst om ekonomiskt bistånd, sjukpenning och aktivitetsersättning. Genom att titta närmare på hur det ser ut med dessa ersättningsformer kan vi få en indikation på hur bilden ser ut av grupper som står långt ifrån egen försörjning och är i behov av insatser för att närma sig de arbetslivsinriktade insatser som finns inom parternas ordinarie verksamheter och uppdrag.

Målgrupper för finansierade strukturövergripande insatser

Målgrupper för strukturövergripande insatser är parternas medarbetare och chefer som i sina uppdrag arbetar med personer i behov av samordnat stöd för att nå egen försörjning. En viktig del i att stärka samverkan och nå syftet med den finansiella samordningen är att arbeta strukturpåverkande, mobilisera samverkan, stödja processer för mer effektiv resursanvändning och förbättrad samverkanskultur.

De strukturövergripande insatserna syftar till att uppnå lagens generella målsättning att nyttja medlemmarnas resurser effektivt för att på så sätt öka den enskilda individens förmåga att förvärvsarbeta.

Erfarenheter från 2024 års arbete

Individinsatsen

Under 2024 finansierade förbundet en individinsats, Rebus Hagfors. Resultatet för 2024 visar att majoriteten av deltagarna ökade sin aktivitetsnivå under året. Insatsen erbjuder bland annat friskvårdsaktiviteter, praktik och arbetsträning. Genom det stöd och den samordning som erbjuds upplever deltagarna att de får hjälp.

Jag får rutin i vardagen.

Känner stöd och hjälp som jag inte fått förut. Det är bra.

Hittills har det hjälpt till med att skapa bättre visioner framåt och brainstorming om insatser i framtiden.

Ur deltagarnas svar vid insamling av 2024 års indikatorenkäter.

Det finns ofta ett stort vårdbehov kring de personer som deltar. Långa köer och väntetider kan göra att det tar tid för människor att skapa förändring och närma sig arbete och/eller studier. Detta kan hindra personen att komma vidare i sin progression, eller i värsta fall skapa ett glapp som gör att personen både tappar motivation och backar i sin utveckling.

Det finns även framgångsfaktorer såsom god samverkan, individanpassning och tid. Dessa faktorer kan ha ökat chansen till att människor tar steg i riktning mot arbete och/eller studier. God samverkan med remittent skapar begriplighet och trygghet för deltagare. Nära och individanpassat stöd samt ett flexibelt förhållningssätt ökar möjligheter att anpassa efter deltagarens behov. Insatsen har också sett att deltagarens egen inre motivation är avgörande för progression.

Strukturövergripande insatser

Under perioden september 2023 till och med augusti 2026 deltar förbundet i ett ESF-finansierat kompetensutvecklingsprojekt tillsammans med övriga samordningsförbund i Norra Mellansverige. Projektets mål är att effektivisera samordningsförbunden för att fler ska nå egen försörjning. Målgrupperna för projektet är; chefer och personal hos medlemmarna, styrelse, beredningsgrupp och förbundspersonal.

Vid uppföljning av projektet i styrelsen och beredningsgruppen framgår att projektet svarar väl mot de behov som finns. Det finns även möjligheter att anpassa projektets aktiviteter utifrån förändringar i omvärlden och andra behov som uppstår under projektets genomförande. En aktivitet är seminarieriet Resurseffektiv Finsam, som riktas till styrelseledamöter. Målet är att öka styrelseledamöternas förmåga att leda samordningsförbunden.

Jag känner mig inspirerad och har fått höra mycket kloka tankar och idéer om hur man redan jobbar och hur man skulle kunna jobba.

Bra diskussioner som har gett mig mer. Innehållet som sådant har väckt mig genom att visa vad som finns och sedan är det upp till mig att fortsätta lära.

Ur uppföljning av utbildningen, tillfälle 1 2024.

Offentlig försörjning nationellt och regionalt

Helårsekvivalenter

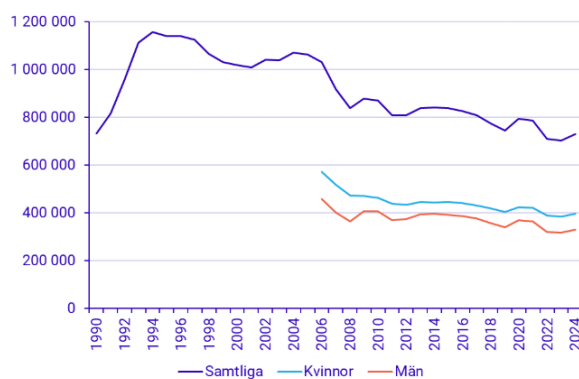
Varje år redovisar SCB statistik över antalet helårsekvivalenter i arbetsför ålder som försörjs genom sociala ersättningar och bidrag. Det innefattar sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning, ersättning vid arbetslöshet, ekonomiskt bistånd och etableringsersättning. Varje ersättningssystem mäts i helårspersoner, så kallade helårsekvivalenter. Med helårsekvivalenter avses det antal individer som skulle kunna försörjas under ett helt år med full ersättning. Exempelvis blir två personer, som varit heltidsarbetslösa ett halvår var, tillsammans en helårsekvivalent. (SCB, 2024)

Nationellt perspektiv

Antalet helårspersoner som försörjdes med sociala ersättningar och bidrag steg med nästan 60 procent mellan åren 1990 och 1994. Sedan dess har antalet stadigt minskat och var 2019 nere på nästan samma nivå som 1990. Mellan 2019 och 2020 ökade antal helårspersoner kraftigt i och med att fler personer försörjdes av ersättningar avseende arbetslöshet och arbetsmarknadsåtgärder i samband med att pandemin slog till. Den högre nivån låg kvar även 2021, för att därefter falla tillbaka under 2022 och 2023, till de lägsta nivåerna sedan mätningarna startade i början av 1990-talet.

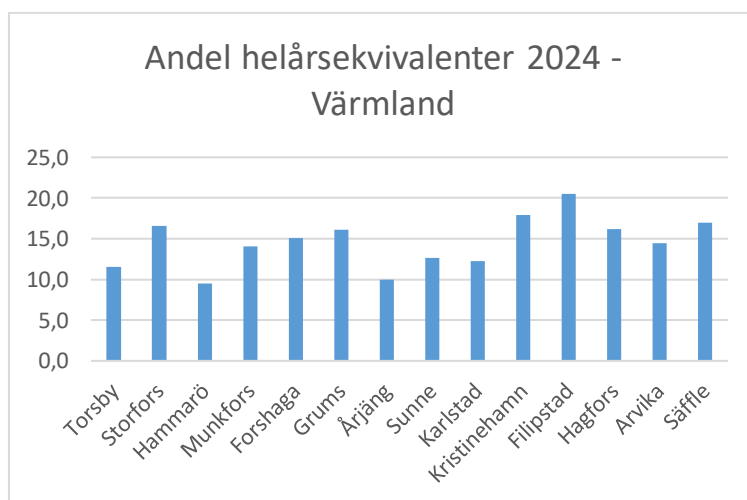
Under 2024 ökade antalet återigen, främst på grund av en kraftig uppgång av antalet som försörjdes via arbetslöshetsersättningar. Antalet helårspersoner som försörjdes med sociala ersättningar och bidrag ökade med 4,7 procent 2024 jämfört med året innan. Det totala antalet var 748 075, vilket motsvarar 12,3 procent av befolkningen i arbetsför ålder. Antalet som försörjdes av ersättning vid arbetslöshet stod för den största ökningen, 35 procent fler än 2023, medan etableringsersättning minskade mest, 13 procent färre under 2024. (SCB, 2025)

Utvecklingen av antal helårspersoner i åldrarna 20–64 som försörjs med sociala ersättningar och bidrag, 1990–2024

Värmland

Värmland hade i genomsnitt 14,6 procent av befolkningen i arbetsför ålder offentlig försörjning under 2024, vilket är högre än riket för samma period. I jämförelse med 2023 så var det en ökning från 13,2. I tabellen här nedan framgår fördelningen av helårsekvivalenter för 2024 kommunvis.

Risker för långvarigt utanförskap

Risker för långvarig arbetslöshet är kopplade till högre ålder, utomeuropeisk bakgrund men också att sakna tidigare arbetslivserfarenhet, att ha en svag förankring på arbetsmarknaden. Dessa utgör de största enskilda riskfaktorerna när övriga faktorer hålls lika avseende kön, ålder, födelseregion, urbaniseringsgrad samt utbildningsnivå och att ha arbetat tidigare. Att vara född i ett annat europeiskt land samt att endast ha en förgymnasial utbildning utgör också betydande riskfaktorer.

Skillnaderna i livslängd och förekomst av sjukdomar är stora i landet och avgörs på gruppnivå framför allt av utbildnings- och inkomstnivå. Ojämlighet i hälsa skapas av att olika grupper i samhället, till exempel kvinnor och män eller olika socioekonomiska grupper, har systematiskt olika livsvillkor, levnadsförhållanden och levnadsvanor.

Personer som har eftergymnasial utbildning kan förväntas leva fem och ett halvt år längre än personer som inte har gått ut gymnasiet. Skillnaden syns ofta i de stora folksjukdomarna, hur många som insjuknar i olika grupper, och i vilken ålder. Idag står psykisk ohälsa, främst stressrelaterad, för närmare hälften av alla pågående sjukfall. Utmattningsyndrom som innebär halvårslånga sjukskrivningar står för en stor och ökande del av den stressrelaterade psykiska ohälsan¹.

Arbetslöshet

Arbetslösheten i Sverige var i februari 2025 7,2 procent enligt Arbetsförmedlingens statistik. Värmland har lägre arbetslöshet än riket i snitt och låg på 6,2 % öppet arbetslösa samma månad.

I förbundets tre kommuner var arbetslösheten lägre än länet i snitt, 5,6 %. I tabellerna här nedan framgår antal arbetslösa samt antalet långtidsarbetslösa i februari 2025.

Inskrivna arbetslösa	Kvinnor	Män
Forshaga	161	209
Hagfors	120	159
Munkfors	43	66
Totalt	324	434

Arbetslösa mer än två år	Kvinnor	Män
Forshaga	39	31
Hagfors	33	29
Munkfors	16	15
Totalt	88	75

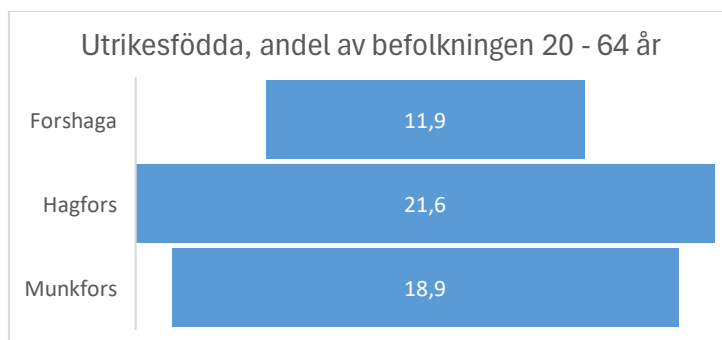
Utrikesfödda

Under 50 år har invandringen till Sverige varit omfattande. Andelen utrikes födda är idag hög i en internationell jämförelse. Generellt är utrikes födda oftare arbetslösa och i lägre utsträckning sysselsatta än svenskfödda. Etableringen på arbetsmarknaden påverkas av bland annat kontaktnät, utbildning, bostadsort, ålder samt vilken region man invandrat ifrån².

¹ Försäkringskassans lägesrapport - Psykisk ohälsa i dagens arbetsliv (forsakringskassan.se) 2023:6

² IFAU, Inspektionen för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

I nedanstående diagram framgår andelen utrikesfödda i förbundets tre kommuner.

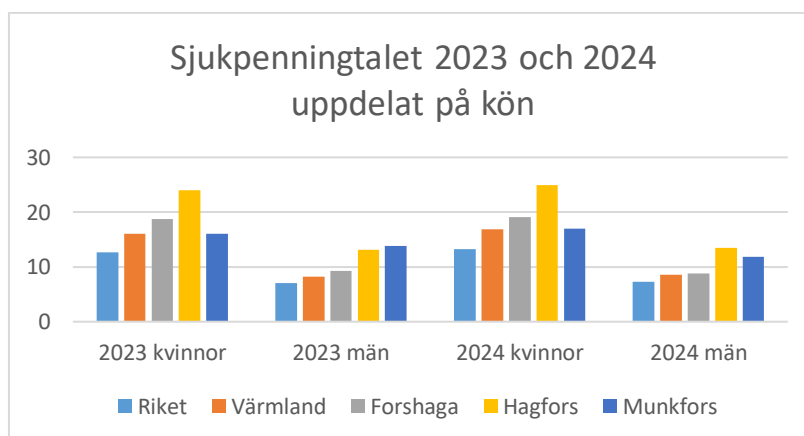

Utrikes födda vuxna invånare, 20-64 år, andel (%) Andel invånare i åldern 20-64 år den 31/12 som är födda i annat land än Sverige. Källa: SCB.

Omfattningen av behovet hos utrikes födda av samordnade insatser för att nå arbete är okänt, på samma sätt som det är svårt att finna uppgifter om antalet hos befolkningen i sin helhet. Ett flertal studier har visat att kvinnor och män inte får likvärdigt stöd för sin arbetsmarknadsintegration från Arbetsförmedlingen, socialtjänsten och andra aktörer. I rapporten "Stärkta möjligheter genom samverkan - insatser för att underlätta för utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden"³ ges exempel på hur handläggares stereotypa föreställningar tar sig uttryck i att utrikes födda kvinnor tillskrivs egenskaper som "svårjobbade" eller "omotiverade", och att kvinnor får färre möten, bristfälliga kompetenskartläggningar och i högre grad anvisas till insatser med syfte att uppfylla aktivitetskravet än att de ska leda till jobb.

Sjukpenningtalen

Sjukpenningtalet är ett sätt att beskriva sjukfrånvarons omfattning och utveckling. Måttet beskriver antalet dagar med utbetalad sjuk- och rehabiliteringspenning dividerat med antalet registrerade försäkrade exklusive antal personer med hel sjuk- eller aktivitetsersättning. I riket har sjukpenningtalet ökat under de sista åren. I tabellen här nedan framgår att sjukpenningtalen i förbundets tre kommuner är högre än riket och Värmland för åren 2023 och 2024. Sjukpenningtalet är högre bland kvinnor.

Antal nettodagar med sjukpenning och rehabiliteringspenning i relation till antal skattade försäkrade efter kön, län, kommun och ålder. (Försäkringskassan)

³ Jämställdhetsmyndigheten 2022

Hälsa utifrån kommunindex

Kommunindex för hälsa baseras på en rad indikator som rör psykisk och fysisk hälsa samt medellivslängd. Nyckeltalen normaliseras så att alla kommunernas värden placeras på en skala från 0 till 100 där 0 är sämst och 100 är bäst.

	Totalt	Kvinnor	Män
Riket	56	59	54
Värmland	46	49	42
Forshaga	35	41	26
Hagfors	37	45	30
Munkfors	39	43	34

Källa: Kolada, Jämföraren

I tabellen framgår att män har sämre hälsa än kvinnor. Det är omvänt mot sjukpenning-talen där kvinnor står för en högre andel sjukpenningdagar.

Kvinnor lever längre men skattar sin hälsa som sämre och har fler år med nedsatt aktivitetsförmåga jämfört med män. Män har en kortare medellivslängd men skattar sin hälsa som bättre och har färre år med nedsatt aktivitetsförmåga. Trots att medellivslängden i Sverige fortsätter att öka för både kvinnor och män finns det grupper som inte hänger med i utvecklingen. Bland lågutbildade kvinnor sjunker medellivslängden. En höjd pensionsålder riskerar därför att påverka äldre lågutbildade kvinnor negativt⁴.

Utbildning

En fullföljd gymnasial utbildning utgör en vattendelare på den svenska arbetsmarknaden och spelar en avgörande roll för möjligheten för en varaktig etablering. Arbetsmarknaden är begränsad för personer som saknar gymnasieutbildning och arbetslösheten är betydligt högre. Generellt är det fler män än kvinnor som har låg utbildningsnivå.

Nationellt så har antalet högutbildade i Sverige ökat sedan år 2000. Fram till år 2023 har 47 % läst vidare efter gymnasiet i tre år eller mer. Uppdelat på kön så har 54 % av landets kvinnor och 40 % av männen mellan 25 - 64 år läst vidare efter gymnasiet.

Andelen lågutbildade i landet är 10 % av befolkningen. I den gruppen ingår de som inte har utbildat sig vidare efter grundskola. I tabellen här nedan framgår uppgifter om andelen lågutbildade i förbundets tre kommuner samt i Värmland och riket för 2023.

Riket	9,8
Värmland	10,8
Forshaga	8,6
Hagfors	9,7
Munkfors	11,6

Antal invånare, 25-64 år, med låg utbildningsnivå dividerat med den totala befolkningen i kommunen med ålder 25-64 år. En person räknas som lågutbildad om personen har en 9-årig grundskola eller mindre som maximal utbildningsnivå. Källa: STATIV

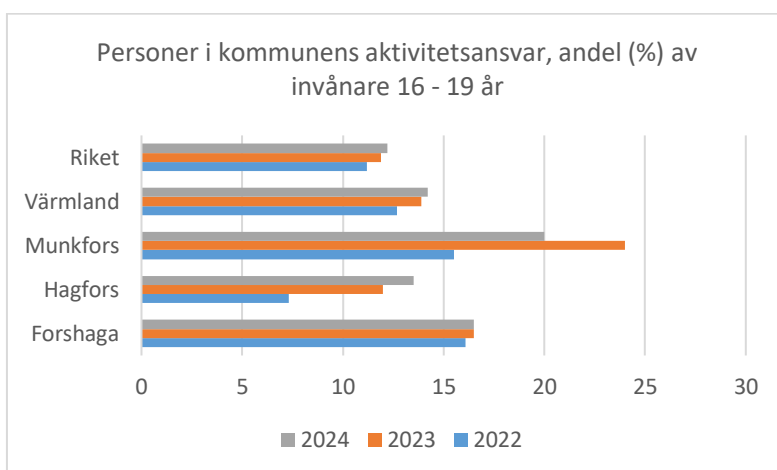
Unga som varken arbetar eller studerar

En längre tid utan studier och arbete kan ha konsekvenser för både individen och samhället, bland annat försämrade möjligheter att få ett arbete, ekonomisk utsatthet och

⁴ Jämställdhetsmyndigheten, <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/jamstalldhet-i-sverige/delmal-5-jamstalld-halsa/>

sämre hälsa.

Sveriges kommuner har sedan 2015 ett aktivitetsansvar för ungdomar under 20 år som varken fullföljt sin gymnasieutbildning eller studerar på ett nationellt gymnasieprogram. Syftet är att stötta ungdomar att återuppta eller påbörja en gymnasieutbildning. De unga som ingår i det kommunala aktivitetsansvaret har mycket olika förutsättningar, vilket ställer stora krav på kommunerna. I nedanstående diagram framgår andelen i riket, Värmland och förbundets tre kommuner under åren 2022-2024.

Källa: Kolada, Jämföraren

Funktionsnedsättning

Andelen personer som uppger sig ha en funktionsnedsättning varierar från cirka 10 procent till över 30 procent av befolkningen. Variationen beror på hur frågan om funktionsnedsättning formulerad och hur gruppen definieras. Uppföljning från bland annat den nationella folkhälsoenkäten visar att personer med funktionsnedsättning på gruppnivå rapporterar sämre livsvillkor och sämre hälsa jämfört med personer utan en funktionsnedsättning⁵. I nedanstående tabell framgår antal individer som var inskrivna som arbetssökande med funktionsnedsättning i februari 2025.

Forshaga	Kvinnor	31
Forshaga	Män	51
Hagfors	Kvinnor	22
Hagfors	Män	36
Munkfors	Kvinnor	13
Munkfors	Män	16

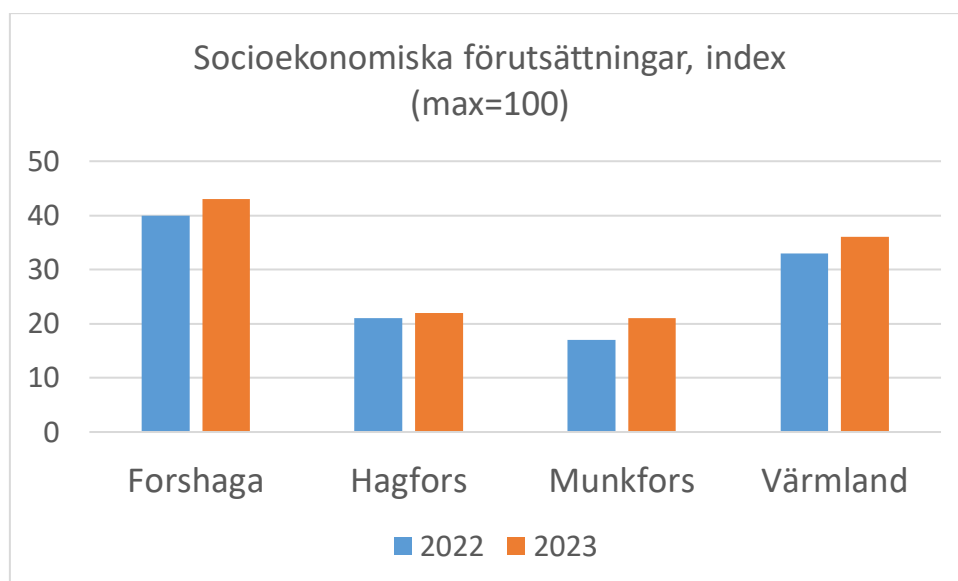
Källa: Arbetsförmedlingen

Socioekonomiska förutsättningar

Ett sätt att undersöka invånarnas möjligheter är att se på de socioekonomiska förutsättningarna. Att ha låg socioekonomisk status innebär inte enbart att man har en låg inkomst, utan är också förknippat med låg utbildning och sämre levnadsstandard. Den socioekonomiska indelningen utgår främst ifrån individers yrken. I nedanstående tabell framgår den socioekonomiska nivån i för förbundets tre kommuner jämfört med samtliga värmlandskommunerna 2022 och 2023. Ett högt värde indikerar en god socioekonomi i

⁵ Myndigheten för delaktighet, <https://www.mfd.se/uppfoljning-och-statistik/statistik-om-personer-med-funktionsnedsattning/>

befolkningen och 0 indikerar svårast förutsättningar⁶.

Källa: RKA:s beräkningar baserat på uppgifter från SCB och Försäkringskassan

Kommunperspektiv

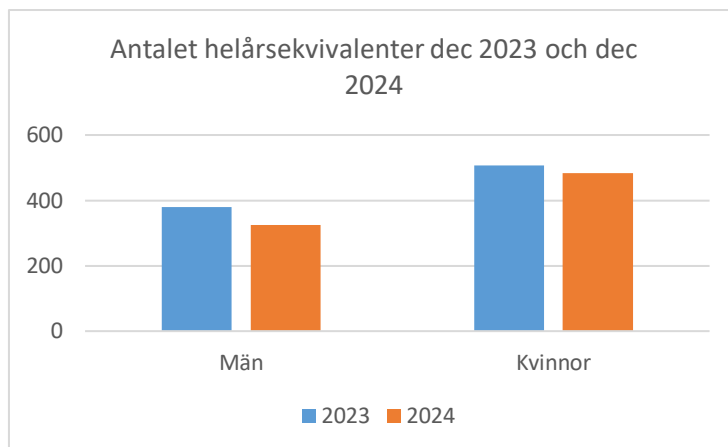
Forshaga

Basfakta	Totalt	Kvinnor	Män
Antal invånare	11 520	5 703	5 817
Antal invånare i arbetsför ålder (20 - 65 år)	5 984	2 916	3 068
Andel av befolkningen som är i arbetsför ålder (20 - 65 år)	52%	51 %	53%

SCB: december 2024

Det totala antalet helårsekvivalenter i Forshaga minskade från totalt 887 år 2023 till 808 år 2024. Det är fler kvinnor än män som uppbär offentlig försörjning. Antalet helårsekvivalenter för kvinnor var 481 och för män 321 under 2024, se diagram på nästa sida. Vad gäller ekonomiskt bistånd saknas uppgifter hos SCB för 2024 men under 2023 var det lika många kvinnor som män, totalt 96 helårsekvivalenter. Kommunens ökning av antalet invånare med sjukpenning har ökat, vilket överensstämmer med övriga Värmland.

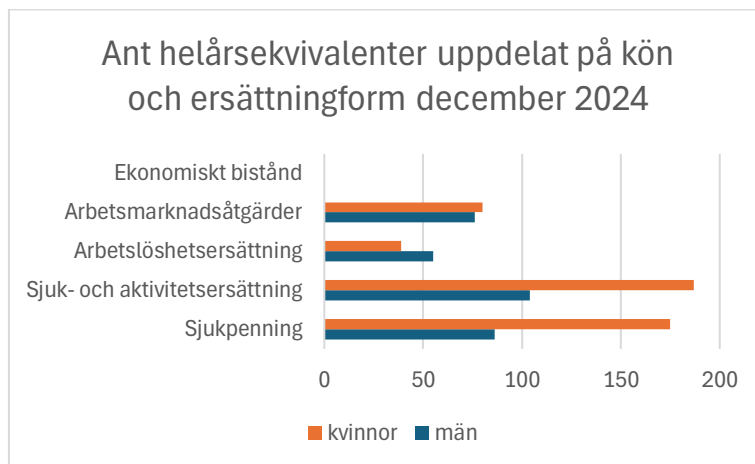
⁶ Sammanräkning av följande socioekonomiska mått: Arbetslöshet 18-64 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef., Mediannettoinkomst, kr/inv 20+, Sysselsättningsgrad 20-64 år andel (%), Ohälsotal, dagar samt Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%). Indexvärde där regionen med högst värde får 100 och regionen med lägst värde får 0.

Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus, SCB

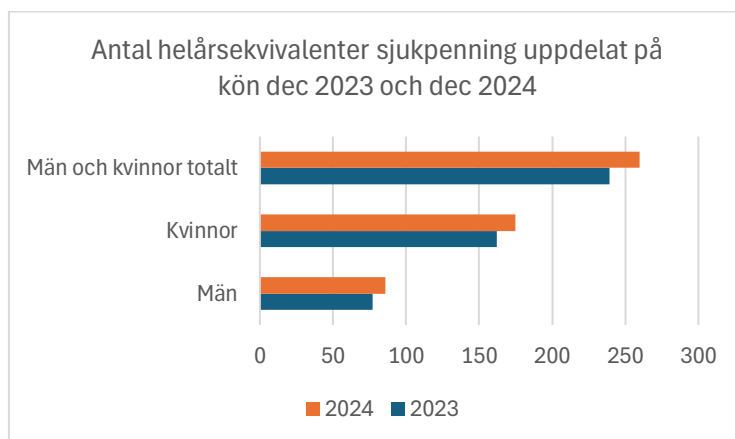
Vad gäller fördelningen av den offentliga försörjningen 2024 uppdelat på kön så visar diagrammet här nedan att:

- Kvinnor är klart överrepresenterade i den grupp som erhåller sjuk- och aktivitetsersättning samt sjukpenning.
- Männerna är överrepresenterade i gruppen som erhåller arbetslöshetsersättning.

Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus, SCB OBS: För 2024 saknas uppgifter om ekonomiskt bistånd

Då det gäller sjukpenning visar SCB:s helårsekvivalenter en ökning av sjukskrivna män och kvinnor mellan år 2023 och 2024, se nedan.

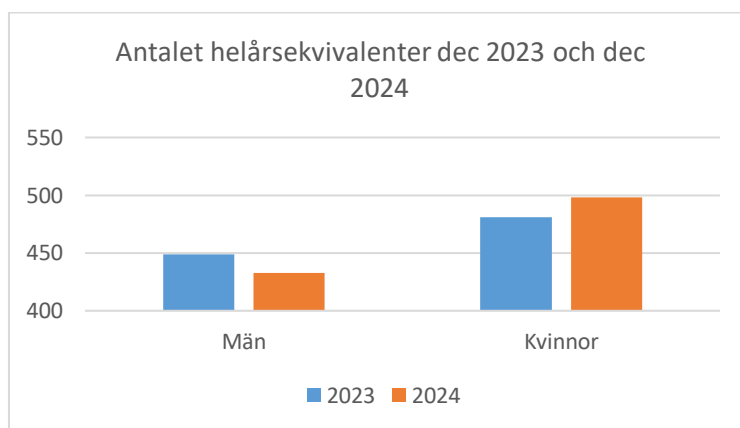
Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus, SCB

Hagfors

Basfakta	Totalt	Kvinnor	Män
Antal invånare	11 418	5 517	5 901
Antal invånare i arbetsför ålder (20 - 65 år)	5 720	2 666	3 054
Andel av befolkningen som är i arbetsför ålder (20 - 65 år)	50%	48 %	52%

SCB: december 2024

Det totala antalet helårsekvivalenter i Hagfors låg på nästan samma nivå från totalt 931 år 2023 till 930 år 2024. Det är fler kvinnor än män som uppstår offentlig försörjning och mellan 2023 och 2024 minskade antalet helårsekvivalenter för män, se nedanstående diagram.

Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus, SCB

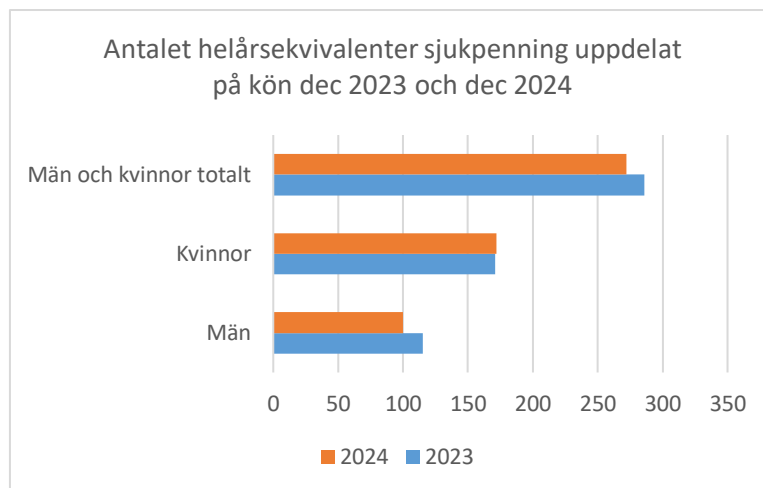
Vad gäller fördelningen av den offentliga försörjningen 2024 uppdelat på kön så visar diagrammet här nedan att:

- Kvinnor är överrepresenterade i den grupp som erhåller sjuk- och aktivitetsersättning samt sjukpenning.
- Männerna är överrepresenterade i gruppen som erhåller ekonomiskt bistånd.

Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus, SCB

Antalet invånare med sjukpenning har minskat mellan december 2023 och december 2024, till skillnad från antalet invånare med sjukpenning i övriga Värmland.

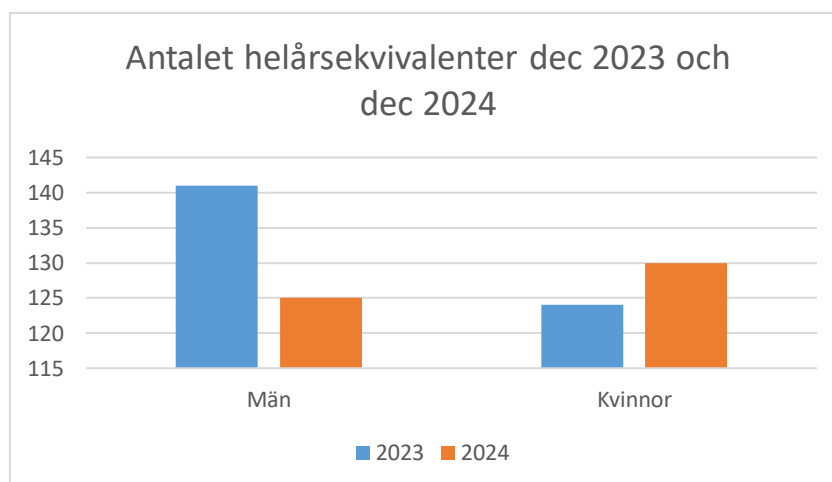
Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus, SCB

Munkfors

Basfakta	Totalt	Kvinnor	Män
Antal invånare	3 625	1 787	1 838
Antal invånare i arbetsför ålder (20 - 65 år)	1 863	876	987
Andel av befolkningen som är i arbetsför ålder (20 - 65 år)	51%	49 %	54%

SCB: december 2024

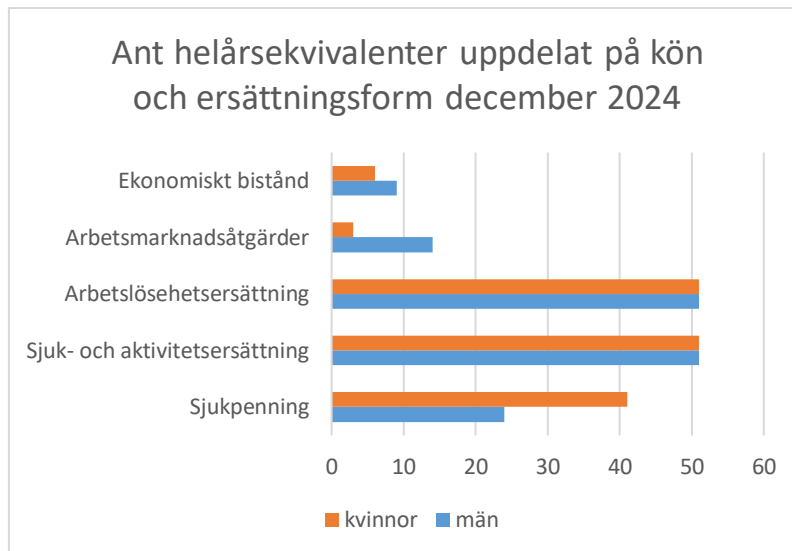
Det totala antalet helårsekvivalenter i Munkfors minskade från totalt 265 år 2023 till 255 år 2024. I diagrammet på nästa sida framgår att helårsekvivalenterna för män minskade (13 %) och att antalet helårsekvivalenter för kvinnor ökade (5 %). Det är fler kvinnor än män som uppbar offentlig försörjning 2024.

Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus, SCB

Vad gäller fördelningen av den offentliga försörjningen 2024 uppdelat på kön så visar diagrammet här nedan att:

- Kvinnor är överrepresenterade i den grupp som erhåller sjukpenning.
- Männerna är överrepresenterade i gruppen som erhåller ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder.

Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus, SCB

Antalet invånare med sjukpenning har totalt ökat något mellan december 2023 och december 2024. Det är antalet helårsekvivalenter kvinnor som står för den ökningen, vilket framgår av diagrammet på nästa sida.

Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus, SCB

Reflektioner och frågeställningar

I möten med beredningsgruppens företrädare har uppgifterna här ovan behandlats. Det som utmärker sig är uppgifterna om den andel invånare utan försörjning genom arbete och som inte har någon form av offentlig ersättning.

Unga som varken arbetar eller studerar

Nästan var tionde ung person i åldrarna 16 till 29 år (cirka 140 000) är under mer än ett års tid i en situation där de varken arbetar eller studerar visar rapporten "Olika villkor för etablering" (MUCF, 2024)⁷. Rapporten visar att det finns stora skillnader i det kommunala stödet. Unga som varken arbetar eller studerar behöver ofta stöd från många olika aktörer. Därför är samverkan lokalt mellan olika aktörer viktigt. Graden av samverkan skiljer sig dock mellan kommuner. Bara hälften av kommunerna har en hög grad av samverkan, såväl internt inom kommunen som med externa aktörer som Arbetsförmedlingen och

⁷ <https://www.mucf.se/publikationer/fokus-23-olika-villkor-etablering>

Försäkringskassan. 38 procent av kommunerna upplever att bristande samverkan med externa aktörer, exempelvis Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan, är ett stort hinder.

- Hur ser stödet ut i förbundets kommuner kring gruppen unga 16-29 år som varken arbetar eller studerar?
- Hur kan stödet kring målgruppen utvecklas?
- Vad kan samordningsförbundets parter bidra med i ett utvecklingsarbete?
- Vilka goda exempel finns inom förbundets kommuner som kan vara vägledande för andra?

Ungas inträde i arbetslivet kan vara skört

Hälsoföretaget Feelgood publicerade en jobbhälsorapport i maj 2024⁸. I rapporten framgår att den del av befolkningen som är under 30 år och som kallas generation Z, har dubbelt så hög upprepade korttidsfrånvaro på grund av sjukdom som övriga. Unga värderar balans i livet högre än vad äldre gör. Men synen på den egna hälsan och gränsen för vad som ses som sjukdom har förändrats. En del unga är slitna redan från start i arbetslivet.

Det här bekräftas av Folkhälsomyndighetens uppgifter om omfattningen av ungas psykiska ohälsa, där andelen som uppger allvarlig psykisk påfrestning är högre i åldrarna 16 - 29 år. Den högsta andelen är kvinnor 16 - 29 år där omkring 22 % uppger detta⁹.

Idag har vi lättare att prata om psykisk ohälsa, vilket är positivt. Men alla psykiska och fysiska besvär kräver inte att man måste sjukskriva sig. Vi behöver rusta unga för att hantera livets toppar och dalar.

- Vad innebär de här kunskaperna för parternas arbete med unga?
- Vad kan samordningsförbundet bidra med?

Vägen till arbetsgivarna

Vid förbundets internkonferenser och andra sammanhang lyfts vikten av att utveckla samarbetet med kommunerna och regionen som arbetsgivare och näringslivet. Inom ramen för ESF-projektet Lärande och Utveckling FINansiell SAMordning förmedlas verktyg och metoder för detta. Genom att bättre organisera och sammanföra individer, myndigheter och arbetsgivare kan vi tillsammans forma en mer inkluderande arbetsmarknad, som gynnar både individer och samhället. Detta skulle öka chansen att fler etablerar sig på arbetsmarknaden.

Ett särskilt stort behov finns kring individer med språkutmaningar. Flera ställer sig frågan "hur kan fler arbetsgivare öppna upp för utlandsfödda som står utanför arbetsmarknaden?". Det råder brist på arbetskraft samtidigt som många utrikesfödda går utan jobb.

- Vad kan samordningsförbundet bidra med?
- Vad kan samordningsförbundets parter bidra med i ett utvecklingsarbete?
- Vilka goda exempel finns inom förbundets kommuner som kan vara vägledande för andra?

⁸ Ungas dolda sjukfrånvaro - Hälsa, attityd eller arbetsmiljö? Maj 2024, Feelgood chrome-extension://efaidnbmninnibpcajpcgclefindmkaj/https://feelgood.se/sites/default/files/2024-05/Feelgoods%20Jobbh%C3%A4lsorapport%202024.pdf

⁹ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/statistik-psykisk-halsa/>

Våld i nära relationer

Våld i nära relationer är inte något som går att utläsa ur den statistik som rör offentlig försörjning. Dock vet vi att pågående eller tidigare erfarenheter av våld påverkar hälsan och därmed möjligheterna att försörja sig. Sedan 2019 har NNS¹⁰ stöttat samordningsförbunden att, i finansierade insatser systematiskt ställa frågor om våld. Fram till december 2024 har 8 000 enkäter samlats in. Dessa visar att 66 % svarat ja på en eller flera av de sju validerade frågorna om våld. Av de som svarat ja är 60 % kvinnor och 38 % män.

Pay Off har, på uppdrag av NNS, genomfört en samhällsekonomisk analys av samordningsförbundens arbete runt ökad upptäckt av våld. Analysen indikerar att samordningsförbund som regelbundet och upprepat arbetar med att ställa frågor om våld kommer att bli mer effektiva i sitt grundläggande uppdrag, jämfört med förbund som inte arbetar aktivt med att öka upptäckten av våld i nära relationer hos sina deltagare¹¹.

- Hur kan samordningsförbundet stödja parterna genom deltagande i NNS arbete runt ökad upptäckt av våld i nära relationer?

Summering

Förbundets tre kommuner liksom övriga länet i sin helhet står inför utmaningar kopplat till kompetensförsörjningen och fler behövs på arbetsmarknaden för att upprätthålla välfärden. Arbetskraftsresurser finns, bland annat hos målgrupper som idag anses stå långt från arbetsmarknaden.

Den väntade ökade medelåldern hos befolkningen i de tre kommunerna, jämte utmaningen att rekrytera personal till tjänster i både offentlig och privat sektor innebär starka skäl till att systematiskt och enat arbeta för att inkludera människor som står utanför arbetsmarknaden - alla behövs. Det innebär behov av att se över de strukturer vi har för arbetet med inkludering av personer som står långt från egen försörjning.

Behöver alla klara ett heltidsarbete? Kan vi differentiera arbetsmarknaden och se till att en del arbeten är enklare? Kan invånare med särskild begåvning inom ett område men med utmaningar inom andra inkluderas utifrån sina behov och förutsättningar? Hur kan vi effektivisera samordningen runt individer i behov av stöd från flera instanser för att närma sig arbete?

Samhällsekonomiska effekter skapas primärt genom att individer i större utsträckning klarar av att försörja sig själva genom arbete samt att de mår bättre, så att deras behov av stöd från till exempel vården minskar. Möjligheter finns att, genom samordningsförbundet mötas och tillsammans komma fram till de smartaste sätten att effektivisera det gemensamma uppdraget att stödja människor att nå egen försörjning.

¹⁰ Nationella Nätverket för samordningsförbund

¹¹ Fördjupad utvärdering av NNS och samordningsförbundens projekt, på uppdrag av Jämställdhetsmyndigheten, att arbeta för ökad upptäckt av våld, Pay Off februari 2025

Bilaga Förklaringar av begrepp

Helårsekvivalenter

Med helårsekvivalenter avses det antal individer som skulle kunna försörjas under ett helt år med full ersättning. Exempelvis blir två personer, som varit heltidsarbetslösa ett halvår var, tillsammans en helårsekvivalent.

Sjukpenning och sjukpenningtal

En person kan få sjukpenning om den inte kan ta ett arbete eller arbeta för att den är sjuk, är inskriven och aktivt arbetsökande på Arbetsförmedlingen, har arbetat tidigare så att den har en sjukpenninggrundande inkomst och är försäkrad i Sverige.

Sjukpenningtalet är antal utbetalda dagar med sjukpenning och rehabiliteringspenning per försäkrad, i åldrarna 16-64 år. Alla dagar är omräknade till nettodagar, vilket innebär att partiell ersättning räknas om till hela dagar.

Aktivitetsersättning

Om en person är mellan 19 och 29 år och har en sjukdom eller en funktionsnedsättning som gör att hen inte kan arbeta heltid under minst ett år, kan hen få aktivitetsersättning från Försäkringskassan.

Sjukersättning

Om en person har en sjukdom eller funktionsnedsättning som gör att hen aldrig kommer att kunna arbeta heltid kan hen ha rätt till sjukersättning. Reglerna är olika beroende på hur gammal personen är.

Ohälsotal

Ohälsotalet är ett mått på utbetalda dagar med sjukpenning, rehabiliteringspenning samt aktivitets- och sjukersättning. Ohälsotalet beräknas genom att summan av dagar med dessa ersättningar divideras med befolkningen i åldern 16-64 år.

Arbetslöshetsersättning

Arbetslöshetsersättning innebär ersättningsformerna A-kassa och Alfa-kassa.

Arbetsmarknadsåtgärder

Arbetsmarknadsåtgärder innebär ersättningsformen aktivitetsstöd och de program som är kopplade till det. Även introduktionsjobb där arbetsgivaren får bidrag och så kallade moderna beredskapsjobb ingår här.

Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd består dels av försörjningsstöd, dels av stöd till "livsföringen i övrigt".